

PROCEDURE 'GELIJKWAARDIGHEID VASTSTELLEN EN TOETSEN DATA VOOR NMD'

Bijlage C: SBK-Toetsingsprotocol 'Opname data in de Nationale Milieudatabase'

Concept, versie 2.0, 23 juni 2014
SBK

Stichting BouwKwaliteit
Visseringlaan 22b
2288 ER Rijswijk
Telefoon: 070-3072929
Website: www.bouwkwaliteit.nl
www.milieudatabase.nl

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave	4
Status procedure	5
1. Afbakening procedure 'Gelijkwaardigheid'	6
1.1. Milieuprestatie Gebouwen en GWW-werken	6
1.2. Onderwerp en toepassingsgebied: categorie 1 en 2 data	7
1.3. Alternatieve route	7
2. Toets op gelijkwaardigheid	8
2.1. Basisgedachte	8
2.2. Doelen bepalingsmethode	8
3. Procedure gelijkwaardigheid	10
3.1. Procedure Stichting Bouwkwiteit	10

STATUS PROCEDURE

De voorliggende procedure 'Gelijkwaardigheid vaststellen en toetsen data voor NMD', verder aangeduid als de procedure 'Gelijkwaardigheid', dient als bijlage bij het 'SBK-toetsingsprotocol Opname data in de Nationale Milieudatabase'. De Stichting Bouwkwaliiteit is daarmee de verantwoordelijke partij. De Procedure is door de Technische Inhoudelijke SBK-Commissie (TIC) opgesteld, en is vastgesteld door de SBK-Milieuprestatiecommissie Bouw en GWW.

Voorstellen ter verbetering van de procedure kunnen te allen tijde worden gericht aan SBK. Indien het belang en de urgentie dit vergen, zal de Technische Inhoudelijke Commissie (TIC) worden verzocht om een tekstvoorstel te formuleren. De procedure wordt uiteindelijk vastgesteld door de SBK-Milieuprestatiecommissie Bouw en GWW. Een wijziging van de procedure kan ook in de vorm van een wijzigingsblad of aanvulling worden gepubliceerd.

Dit betreft de eerste versie, versie 1.0, van de procedure. Tussentijdse updates van de procedure zijn mogelijk, zonder wijziging van het versienummer van het SBK-toetsingsprotocol zelf.

1. AFBAKENING PROCEDURE 'GELIJKWAARDIGHEID'

1.1. Milieuprestatie Gebouwen en GWW-werken

De achterliggende doelstelling is het terugdringen van de materiaalgebonden milieubelasting van gebouwen en GWW-werken. In deze procedure wordt verder gesproken van het verbeteren van de milieuprestatie.

Daartoe is een systeem opgezet, dat het mogelijk maakt die milieubelasting te kwantificeren. Dit systeem, beheerd door de Stichting Bouwkwaliiteit (SBK), bestaat uit een bepalingmethode, inclusief rekenregels en een Milieudatabase. Het systeem draagt ertoe bij dat de bouwpraktijk zich bewust wordt van de milieuprestatie van het gebouw of GWW-werk, en maakt dat daarop ook gestuurd kan worden. Dit in zowel private als publiekrechtelijke omgeving. Sinds 1 januari 2012 staat in artikel 5.9 van het Bouwbesluit 2012 de kwantificering volgens de Bepalingmethode Milieuprestatie Gebouwen en GWW-werken voorgeschreven. De gelijkwaardigheidsprocedure is echter ook op de private omgeving gericht.

Afdeling 5.2. Milieu, nieuwbouw

Artikel 5.8. Aansturingsartikel:

1. Een te bouwen bouwwerk is zodanig dat de belasting van het milieu door de in het bouwwerk toe te passen materialen wordt beperkt.
2. Voor zover voor een gebruiksfunctie in tabel 5.8 voorschriften zijn aangewezen, wordt voor die gebruiksfunctie aan de in het eerste lid gestelde eis voldaan door toepassing van die voorschriften en de krachtens die bepalingen gegeven voorschriften.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op de gebruiksfuncties waarvoor in tabel 5.8 geen voorschrift is aangewezen.

gebruiksfunctie		leden van toepassing			
		duurzaam bouwen			verbouw
artikel		5.9			5.10
lid		1	2	3	*
1	Woonfunctie				
	a woonwagen	-	-	-	-
	b andere woonfunctie	1	-	3	*
6	Kantoorfunctie	-	2	3	*
Alle niet hierboven genoemde gebruiksfuncties		-	-	-	-

Artikel 5.9. Duurzaam bouwen:

1. Van de samenstelling van constructieonderdelen van een woonfunctie is de uitstoot van broeikasgassen en de uitputting van grondstoffen gekwantificeerd volgens de Bepalingmethode Milieuprestatie Gebouwen en GWW-werken.
2. Van de samenstelling van constructieonderdelen van een gebouw met uitsluitend kantoorfuncties en nevenfuncties daarvan met een totale gebruiksoppervlakte van meer dan 100 m² is de uitstoot van broeikasgassen en de uitputting van grondstoffen gekwantificeerd volgens de Bepalingmethode Milieuprestatie Gebouwen en GWW-werken.
3. Bij ministeriële regeling kunnen voorschriften worden gegeven over het in het eerste en tweede lid bepaalde.

Bij gelijkwaardigheid kunnen een aantal niveaus onderscheiden worden:

1. Het eenduidig vaststellen van de milieuprestatie van een gebouw of GWW-werk
Dit betreft een gelijkwaardig alternatief voor de totale bepalingmethode.
2. Het waarborgen van de kwaliteit van de data voor de Nationale Milieudatabase (NMD)
Dit betreft een gelijkwaardig alternatief voor het vaststellen en toetsen van de data, gericht op het verkrijgen van de status getoetste informatie (categorie 1 of 2).

Tot nu toe is er vooral behoefte aan een procedure gericht op niveau 2. Er zijn productwaarderings-systemen, met afwijkende procesgangen. Ook wordt verwacht dat er vanuit het buitenland EPD's aangeboden zullen worden, die niet strikt voldoen aan de Nederlandse maatstaven. De procedure richt zich dan ook op dit tweede niveau.

1.2. Onderwerp en toepassingsgebied: categorie 1 en 2 data

De Nationale MilieuDatabase van SBK bestaat uit verschillende databases waarvan de Basisprofielendatabase (milieu-informatie) en de productkaartendatabase (samenstelling en hoeveelheden bouwmaterialen) de belangrijkste zijn. Deze databases bevatten informatie onderverdeeld in drie categorieën:

- Categorie 1: merkgebonden data, getoetst door derden.
Voor wie: fabrikanten, toeleveranciers
- Categorie 2: merkongebonden data (merkloos), getoetst door derden met vermelding van representativiteit (representatief voor bijvoorbeeld de Nederlandse markt of een groep van producenten).
Voor wie: branches, groepen van fabrikanten, toeleveranciers
- Categorie 3: merkongebonden data (merkloos), niet getoetst door derden, wel in hoofdlijnen door de Technisch Inhoudelijke Commissie van SBK.
Voor wie: branches, fabrikanten, toeleveranciers en opdrachtgevers

Categorie 1 en 2 data voor opname in de Nationale Database betreffen:

Getoetste informatie over de milieuaspecten van een bouw materiaal, bouwproduct of bouwelement die op initiatief van de (vertegenwoordiging van) producent(en) via een milieugerichte levenscyclusanalyse (LCA) is gegenereerd, en die bruikbaar is voor opname in de Nationale Milieudatabase.

1.3. Alternatieve route

De bepalingmethode en het standaard toetsingsprotocol zijn gericht op een enkele LCA, gericht op één product of een aantal producten. De procedure 'Gelijkwaardigheid' biedt de mogelijkheid voor andere formats. Voorbeelden:

- Buitenlandse EPD
- Tool voor genereren van 'LCA's'

Samenvattend

De procedure 'Gelijkwaardigheid' richt zich op een gelijkwaardige route voor het vaststellen en toetsen van data als categorie 1 of 2 in de NMD. De route kan gericht zijn op een enkele LCA, maar ook op het genereren en aanleveren via een proces of tool. Deze data kunnen zowel in private als publieksrechtelijke omgeving worden toegepast.

2. TOETS OP GELIJKWAARDIGHEID

2.1. Basisgedachte

De in de bepalingmethode vastgelegde eisen en het Toetsingsprotocol moeten garanderen, dat de kwaliteit van de data in de NMD gewaarborgd wordt. Wat onder kwaliteit wordt volstaan is een direct afgeleide van met de eisen nagestreefde doelen. Een alternatieve route voor het vaststellen en/of toetsen van de data is pas gelijkwaardig, als de doelen in minstens dezelfde mate behaald worden. Een alternatieve route zal pas dan worden goedgekeurd, als de aanvrager voldoende aannemelijk heeft gemaakt, dat dit het geval is.

Bovenstaande is de basiseis die aan de alternatieve route wordt gesteld. Er is bewust geen uitgewerkte set eisen of criteria vastgesteld. Dit om voldoende ruimte te bieden om, binnen de kaders, met gelijkwaardige oplossingen te kunnen komen. Bij het beoordelen van de alternatieve route zullen de eisen in de bepalingmethode en het Toetsingsprotocol als richtlijnen dienen. De aanvrager zal moeten aangeven waar en waarom afgeweken wordt, en zal aan moeten tonen dat dit niet ten koste gaat van de hierna beschreven doelen.

Naast de basiseis, zal in alle gevallen de betrokkenheid van een externe toetsers vereist zijn. Een externe toets zal altijd onderdeel moeten uitmaken van alternatieve route.

2.2. Doelen bepalingmethode

De hoofddoelen zijn:

1. Milieuprestatie van gebouwen en GWW-werken
De achterliggende doelstelling is het terugdringen van de materiaalgebonden milieubelasting van bouwwerken. Het gaat om de prestatie van het totale bouwwerk, en niet om die van losse producten. Dit betekent onder andere dat de producten bij elkaar optelbaar moeten zijn.
2. Level-playing-field
De milieuclassificaties van producten kunnen invloed hebben op marktposities van de toeleverende bouwmaterialenindustrie. Het systeem moet dusdanig zijn, dat er sprake is van omgeving waarin de eerlijke concurrentie gewaarborgd is.

De doelen daaruit volgende subdoelen zijn:

1. Consistentie
De optelbaarheid stelt nog hogere eisen aan de consistentie dan een LCA/EPD van afzonderlijke producten. Ook voor het Level-playing-field is het van belang dat de producten op precies dezelfde eisen beoordeeld worden. Dit betekent dat:
 - a) Volledige levensloop
Het gaat om de milieubelasting gedurende de gehele levensloop van een bouwwerk. Om deze te kunnen bepalen is er informatie op productniveau nodig die de totale levensloop dekt. Ook moet met de producten in de database een volledig bouwwerk samengesteld kunnen worden. Dit betekent dat de producten de functionaliteit moeten kunnen leveren, zoals vastgelegd in de elementomschrijvingen. Bij ontbrekende onderdelen kan dit bijvoorbeeld opgelost worden via een worst-case benadering of door aanvulling met in de NMD voorkomende defaults.

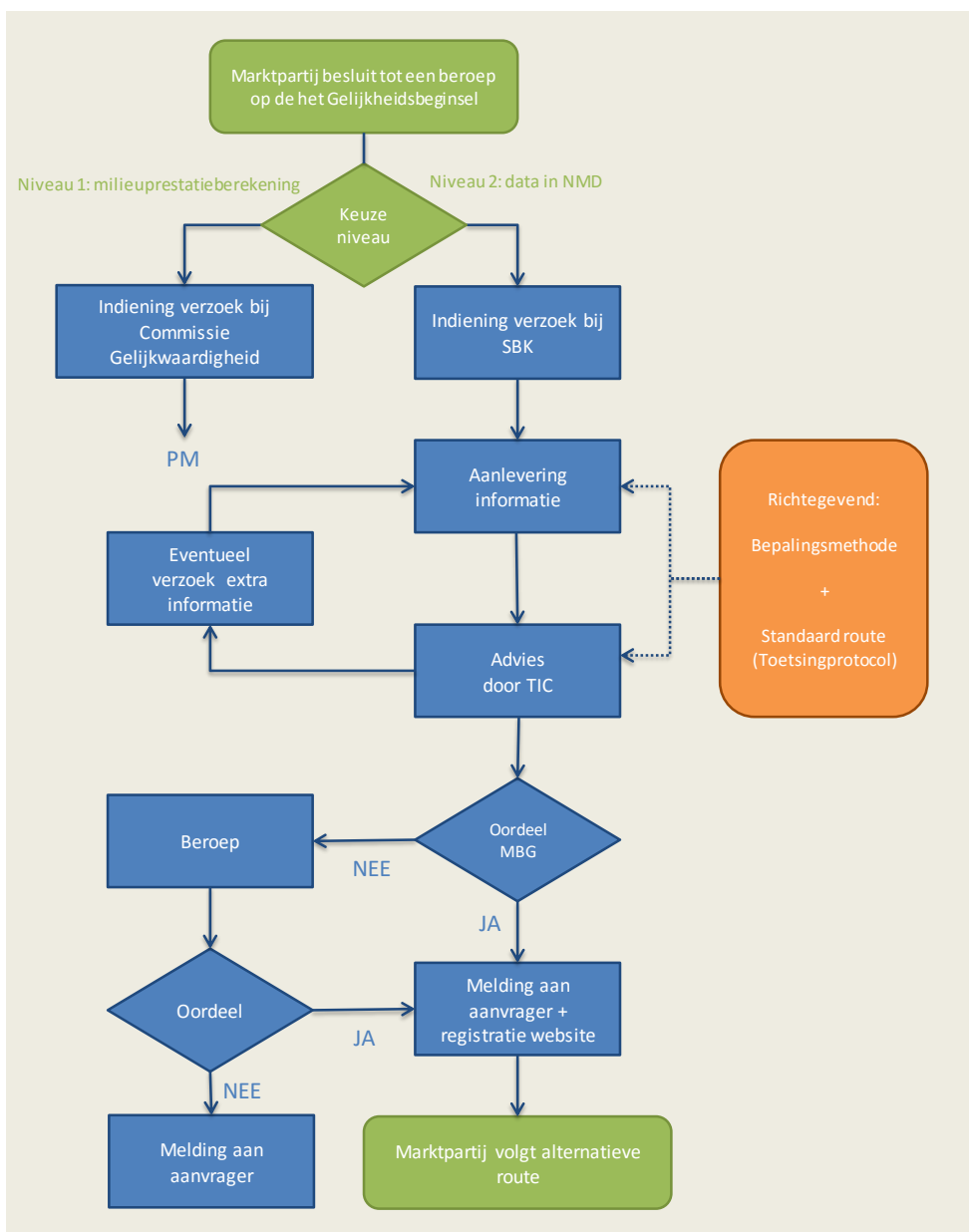
- b) **Rekenresultaten**
Worden afwijkende rekenregels toegepast, dan kan dit alleen als dit dezelfde milieuprestatie per eenheid product oplevert, als de toepassing van de aan de bepalingsmethode gekoppelde rekenregels. Dit kan bijvoorbeeld aannemelijk worden gemaakt met een doorrekening van een case. Een andere optie is dat aangetoond wordt dat de meest relevante onderdelen wel volgens de methode zijn bepaald.
 - c) **Milieueffecten**
Aan de orde zijn de in- en output durende alle processen tijdens de levensloop. Gegarandeerd moet worden dat minstens de processen en emissies meegenomen worden als bij de het geval zou zijn geweest bij het toepassen van de bepalingsmethode.
Om optelbaar te kunnen zijn moet de milieuprestatie in de, in de bepalingsmethode benoemde, milieueffecten uitgedrukt worden. Ontbreekt bij een aantal effecten informatie, dan zal die aangevuld moeten worden. Bijvoorbeeld via een worst-case benadering.
 - d) **Representativiteit**
Het bouwwerk staat in Nederland. De milieu-productinformatie moet representatief zijn voor het betreffende product op de Nederlandse markt. Dit betekent bijvoorbeeld dat bij productie in het buitenland uitgegaan wordt van reële transportafstanden.
2. **Betrouwbaarheid**
Voorkomen moet worden dat de alternatieve route gebruikt gaat worden om concurrentievoordeel te behalen. Dit stelt hoge eisen aan de betrouwbaarheid, en daarmee aan de:
- a) **Transparantie**
Hiervoor is een voldoende mate van verslaglegging nodig. Dit hoeft niet altijd volledig in de vorm van tekst of tabellen, ook bijvoorbeeld inzichtgevende tools zijn mogelijk. Soms zal een zorgvuldig uitgeschreven procedure voldoende zijn.
 - b) **Reproduceerbaarheid**
De resultaten dienen reproduceerbaar te zijn. Bij afwijkingen van de rekenregels bijvoorbeeld door een spreadsheet aan te leveren met de berekening en resultaten.
 - c) **Omgang met onzekerheden**
Daar waar er onzekerheden zijn, of er informatie ontbreekt, dient dit duidelijk vermeld te worden. Er is minimaal een gevoeligheidsanalyse vereist. Tenzij duidelijk is aangetoond, dat er een 'worst case'-benadering is toegepast.

3. PROCEDURE GELIJKWAARDIGHEID

3.1. Procedure Stichting Bouwkwaliiteit

De milieuprestatieberekening is opgenomen in het Bouwbesluit. Daarmee is het ministerie van BZK de verantwoordelijke voor de procedure gericht op het gelijkheidsbeginsel. In relatie tot het Bouwbesluit is hiertoe de Commissie gelijkwaardigheid' ingesteld. Tot op heden beperkt deze commissie zich tot brandveiligheid, de Milieuprestatieberekening (niveau 1, in de afbakening in hoofdstuk 1) is nog niet aan de orde geweest. Voor niveau 1 is nog geen procedure uitgewerkt.

Op niveau 2, de data in de NMD, zijn er wel verzoeken ingediend. Gezien de relatie met de NMD is dit ondergebracht bij de Stichting Bouwkwaliiteit. Hiertoe is de in dit document beschreven procedure Gelijkwaardigheid opgetuigd. In het onderstaand schema is niveau 2 uitgewerkt.

Figuur: Schematische weergave Procedure Gelijkwaardigheid

Routing 'Gelijkwaardigheid toetsingsprotocol NMD':

1. Dataeigenaar geeft bij SBK aan een beroep te willen doen op de gelijkwaardigheidsclausule (procedure 'Gelijkwaardigheid toetsingsprotocol NMD' is via de SBK-site te downloaden).
2. Dataeigenaar levert bij SBK informatie aan, waarin aangegeven is op welke wijze hij/zij aan de in de procedure beschreven doelen denkt te kunnen voldoen. De bepalingsmethode en de standaard route van het Toetsingsprotocol zijn hierbij richtinggevend.
3. SBK legt deze informatie ter toetsing voor aan de onder SBK-vlag werkende Technisch Inhoudelijke Commissie (TIC).
4. De TIC bekijkt de notitie, en vraagt eventueel ontbrekende informatie op bij de dataeigenaar. De TIC stelt en dwingend advies op, dat ter instemming wordt voorgelegd aan de ook onder SBK-vlag werkende commissie Milieubelasting Gebouw en GWW-werken (MBG).
5. De MBG neemt het advies al dan niet over, en geeft haar gemotiveerde beslissing door aan SBK. SBK koppelt dit besluit binnen 3 weken na de aanlevering van de notitie, terug aan de dataeigenaar. Het besluit, inclusief de motivatie, zal door SBK worden geregistreerd en op haar website worden gepubliceerd.
6. Bij een positief besluit doorloopt de dataeigenaar verder dezelfde procesgang als bij het volgen van de standaard route van het Toetsingsprotocol. Dit houdt onder andere in de een procesmatige (en inhoudelijke) toetsing een erkende externe partij.
7. Bij een negatief besluit, bestaat de mogelijkheid om in beroep te gaan. Dit kan bij het 'College van Beroep en Bezwaar', dat de Stichting Bouwkwaliiteit heeft ingesteld voor bezwaren tegen elke maatregel of beslissing van SBK.

Dossier

Als SBK een verzoek binnen krijgt, legt zij direct een dossier aan. In dit dossier wordt alle relevante correspondentie vastgelegd, evenals de door de aanvrager aangedragen informatie. Ook het TIC-advies en de uitspraken van MBG en eventuele beroepscollege komen in het dossier.

Kosten

De procedure is in het belang van de dataeigenaar. Daarmee wordt het ook logisch dat deze bijdraagt in de kosten. Hierbij gaat het in ieder geval om administratieve kosten en de inhoudelijke toetsing door de TIC.